BALZAC
INEDIT !
Amorul mascat
sau NESOCOTINȚĂ ȘI FERICIRE

Honoré de BALZAC

AMORUL MASCAT

sau

NESOCOTINŢĂ ŞI FERICIRE

Ediţie îngrijită şi prefaţată de
Ion Văduva-Poenaru şi Aureliu Goci

EDITURA „GENEZE”
1992

L’Amour masqué ou Imprudance et bonheur, 1830

Cuprins

Romanul inedit al lui HONORÉ DE BALZAC
CAPITOLUL I
CAPITOLUL II
CAPITOLUL III
CAPITOLUL IV
CAPITOLUL V
CAPITOLUL VI
CAPITOLUL VII
CAPITOLUL VIII
CAPITOLUL IX
CAPITOLUL X
CAPITOLUL XI
CAPITOLUL XII

Romanul inedit al lui HONORÉ DE BALZAC

Într-adevăr, „Amorul mascat” *sau* „Nesocotinţă şi fericire” *(L’Amour masque ou Imprudence et bonheur) are o istorie aparte, cu totul deosebită, care-l singularizează de Comedia Umană”, din care de altfel, nu face parte intrinsecă. Chiar Balzac, acest gigant al scrisului a afirmat în prefaţa operelor lui complete că „nu recunosc ca opere ale mele decât pe acelea care poartă numele meu. În afară de „Comedia Umană” nu sunt scrise de mine decât „Cent Contes drôlatiques”, două piese de teatru şi câteva articole izolate pe care le iscălesc.”*

Şi totuşi, acest roman, mai exact, microroman, pe care l-a publicat pentru prima dată la noi, Biblioteca „Minerva”, cu foarte multe decenii în urmă, aparţine celui care, în plin secol al XIX-lea, era un vizionar de geniu şi un creator de excepţie, creionând o societate infinită de tipuri – aproape două sau trei mii – care joacă un rol mai important sau mai puţin important pe marea scenă a „Comediei Umane”. Printre ele, cu siguranţă, se numără şi Leon de Preval şi Elinor de Rosélis, care trăiesc o neobişnuită experienţă de viaţă şi, care, pentru a se descoperi unul pe altul, trebuie să treacă prin „infernul” iubirii.

Aşa cum spunea Theofile Gautier, care alături de Victor Hugo şi Barbey d’Aurevilly, a văzut printre primii proporţiile şi masivitatea geniului lui Balzac, acesta, precum Vişnu, zeul indian, poseda darul de a se încarna în corpuri diferite şi de a sta în ele atâta vreme cât dorea. Deosebirea era, după Gautier, că în timp ce numărul avatarurilor lui Vişnu era fixat la zece, cele ale lui Balzac nu se pot număra, cu atât mai mult cu cât le putea provoca după voinţă. El nu le

copia, le crea după legi proprii, se îmbrăca în veşmintele lor, împrumuta obiceiurile lor, era chiar ele însele, atâta timp cât cerea geneza lor.

Privite din acest unghi de vedere, cele două personaje din „Amorul mascat" sunt autentice şi naşterea lor este legată direct de ducesa de Dino, al cărui intim, Balzac era. Drept omagiu, adus acestei femei care întrupa frumuseţea şi spiritul în acelaşi timp, el a scris microromanul de faţă pe care i-l oferă în manuscris. Splendid legat, manuscrisul este păstrat cu sfinţenie, fiind moştenit de Mauriciu de Talleyrand – Perigord, duce de Dino, care i-l încredinţează lui Lucien Aubanel, iar acesta, la rândul lui, îl cedează librăriei Jean Gillequin din Paris, în editura căreia vede lumina tiparului.

Chiar dacă oficial nu face parte din „Comedia Umană", *„Amorul mascat" are trăsăturile balzaciene caracteristice, iar personajele lui sunt logice, nu se dezmint şi nu-şi uită rolul, făcând concurenţă oficiului stării civile, alături de fraţii săi mai mari şi mult mai celebri. Iată şi motivul pentru care Editura „Geneze" încearcă să-l scoată dintr-un anonimat nemeritat, republicând acest roman inedit al marelui Honoré, despre care acelaşi Gautier afirma: „Câtă vreme era amestecat cu contemporanii săi, era eronat judecat, nu era văzut decât prin fragmente şi sub aspecte defavorabile. Acum edificiul creat de el, se înalţă pe măsură ce ne depărtăm de el, ca o catedrală din oraş pe care o ascundeau clădirile vecine şi, care, la orizont, se desemnează imensă deasupra acoperişurilor. Monumentul înspăimântă prin enormitatea lui şi generaţiile surprinse se vor întreba cine este gigantul care a ridicat singur aceste blocuri formidabile şi a înălţat atât de sus acest Babei în care mişună o întreagă societate."*

CAPITOLUL I

Suna miezul nopţii şi totul era în mişcare la Paris. Totul se agita. Toţi alergau după plăceri. Era într-o noapte de Carnaval (Lunea grasă).

Leon de Preval tânăr ofiţer de cavalerie intrase la balul de la Operă.

După ce rătăcise mai bine de o oră prin mulţimea ale cărei valuri se strângeau şi se răsfrângeau pe rând, necunoscând pe nimeni, neînţelegând nimic din frazele nesărate ce-i adresau unele femei, înăbuşit de praf, prăpădit de căldură, zăpăcit de zbieretele continue ale acestor fantome negre, se întreba dacă asta e plăcerea şi căuta uşa ca să plece.

Tocmai atunci, două femei mascate, remarcabile prin graţia înfăţişării şi eleganţa costumelor coborau scările. Un bărbat nemascat şi prezentabil le dădea braţul. Un murmur măgulitor se ridica în jurul lor şi o ceată de ştrengari începu să le urmărească, adresându-le cuvinte cu două înţelesuri.

Leon le urmări împreună cu ceilalţi; ceata curioasă se mărea la fiecare pas. Deodată, alte măşti distinse însoţite de admiratori, care veneau spre ei, măriră atât de mult dezordinea încât una dintre doamne – aceea care părea mai tânără – se văzu dintr-odată despărţită de însoţitorii săi.

Căutând cu grijă în juru-i pentru a găsi un protector ochii ei se opriră asupra lui Leon care o urmărise cu stăruinţă, şi apucându-l de braţ îi zise cu voce mişcată:

— Te rog, scapă-mă de aici şi fă ca să-mi regăsesc prietenii.

— N-ai nicio grijă frumoasă mască, urmează-mă şi ai încredere în mine.

Şi sprijinind-o cu un braţ, pe când cu celălalt îşi făcea drum, reuşi s-o conducă în sala pendulei, unde după ce o aşeză pe o canapea, vru să alerge să-i aducă o băutură răcoritoare.

— Nu, lasă – îi zise ea – mă simt bine... Mi-e ruşine acum de frica mea...

— Iar eu o binecuvântez, căci îi datorez fericirea de a fi fost ales de tine ca protector...

— Da, mărturisesc că mi-ai făcut un mare serviciu şi-ţi sunt recunoscătoare. Îţi mai cer însă protecţia pentru a mă ajuta să-mi regăsesc prietenii.

— Vrei să mă părăseşti de pe acum? Ca să mă răsplăteşti trebuie să mai stai câteva minute...

— Ei bine, ca recompensă... să vorbim! zise ea cu veselie.

Ei îşi reluară locurile şi conversaţia începu dură câtva timp pe un ton spiritual şi galant. Apoi, drăguţa mască, zise din nou că vrea să meargă să-i găsească pe însoţitorii săi.

— Dar, cine sunt cei care te însoţesc? Mamă, soră, bărbat... poate!

— Bărbat? Nu, slavă Domnului:

— Cum, nu eşti măritată?

— Nu mai sunt!

— Cum? Văduvă de pe acum? Te plâng!

— Cine ţi-a spus că sunt de plâns? Toţi soţii sunt atât de buni, toţi bărbaţii aşa de iubitori? E vreunul măcar care să merite regrete?

— A! Ce blestem! Ce fericit va fi acel care va face să se nască în sufletul tău sentimente mai drepte şi mai dulci!

— Pentru un bărbat? Să mă ferească Sfântul!

— Cum, vrei să deznădăjduieşti pentru totdeauna mulţimea de adoratori ce fără îndoială…

— N-am niciunul. Vin din altă lume. Nu cunosc pe nimeni.

— Pe nimeni? Ah! Frumoasă mască, mă înscriu cel dintâi şi voi fi cel mai devotat şi mai credincios…

— Credincios? Doamne Sfinte! Te părăsesc dacă mai continui pe acest ton.

— Totuşi credinţa…

— Credinţa nu e decât un lanţ, pe care cineva se preface că-l poartă cu plăcere, pentru a-l impune celuilalt. Sunt liberă, liberă cu desăvârşire şi vreau să rămân aşa totdeauna. Niciun bărbat nu mă va face să-mi calc jurământul.

— Eu nu mai sunt liber, o simt şi nu mă plâng. Lanţul va fi numai pentru mine. Dar nu mă poţi împiedica de a te iubi, de a spera…

— Ei bine, nu, nu domnule, nu vreau să fiu iubită, nu-mi place să mi se spună asta, şi, mai ales, să se spere…

— Dar, mască nemiloasă, mască ne-nţeleasă, ce vrei? Ce trebuie să fac pentru a obţine cel puţin mila ta?

— Trebuie să nu fii nici ştrengar, nici înşelător, să nu exagerezi ceea ce abia simţi, să nu-ţi închipui că doar cu câteva fraze romantice, o ipocrizie dulceagă, vei face pe o femeie cuminte să-şi schimbe planurile. Trebuie să fii supus, discret, răbdător, să aştepţi ca ideile mele să prindă contur ca să pot lua o hotărâre şi atunci poate…

— Atunci, poate, ce? Fermecătoare mască, sfârşeşte, dă-mi sentinţa… Voi asculta! Tăcere, supunere răbdare, făgăduiesc tot!

Vorbind astfel Leon aţintea priviri pline de amor şi speranţă pe această mască încântătoare, care prin doi ochi negri dulci şi strălucitori părea a-l examina cu atenţie calmă şi gânditoare.

Fără să ia seama la tonul pasionat cu care-i vorbise, ea reluă cu un aer preocupat:

— Nasturii de alamă de la uniformă – semn al meritului – arată că eşti în armată, nu-i aşa?

Leon uimit de atâta linişte nu putu răspunde decât printr-un semn afirmativ.

— Ce regiment?

— Sunt căpitan în regimentul 6 de cavalerie, răspunse el puţin cam supărat.

— Eşti în concediu? Familia ta e de aci?

— Nu, familia mea onestă, respectată dar săracă, locuieşte într-un oraş îndepărtat, din provincie. Venit aci cu regimentul meu, sunt ca şi tine, drăguţă mască, de puţin timp în capitală, ca şi tine sunt liber, fără legături; întâmplarea m-a adus aci ca să-mi pierd inima, libertatea, odihna…

— Şi pentru ca să găseşti o fiinţă ingrată, nemiloasă nu-i aşa? Astea sunt vorbele voastre obişnuite. Ei bine, eu încep să cred despre această întâmplare că a fost foarte norocoasă pentru mine şi că-i voi datora singurul lucru care îmi lipseşte în viaţă.

— Adorabilă necunoscută, de ce nu pot să-ţi cad la picioare, să-ţi jur că Leon de Preval, recunoscător şi supus, va face totul pentru a merita o atât de dulce mărturisire!

— O mărturisire? Am făcut eu o mărturisire? Ah! Cât de prezumţioşi sunt bărbaţii!

— Cum să nu te făleşti cu ceea ce ai dorit cu atâta pasiune? Dar la rândul meu nu voi putea cunoaşte fiinţa fermecătoare căreia îi place să mă amăgească? Nu voi putea ridica masca nesuferită care-mi ascunde trăsăturile…

— Care sunt poate destul de bine.

— Ah! Numai un minut să te contemplu, să citesc…

— Nu citeşti destul în ochii mei?

— Ochii tăi sunt fermecători, dar dacă la ei s-ar adăuga un zâmbet dulce…

Ea se ridică şi zise cu un ton mai serios şi mai rece:

— Nu, nu mă vei vedea niciodată, nu mă vei cunoaşte niciodată, şi nici nu vei şti nimic din ceea ce mă priveşte…

Leon se opri încremenit…

— Ce înseamnă capriciul ăsta ciudat? E de prisos doamnă să vă mai reţin… Văd că doriţi să vă regăsiţi însoţitorii… să mergem să-i căutăm.

Ea îl întrerupse fără să-i ia în seamă supărarea.

— Leon de Preval, te numeşti… zise visătoare, căpitan în regimentul 6 artilerie… O să mai stai mult în acest oraş?

— Ce-ţi pasă răutăcioaso, de vreme ce nu vrei să mă mai vezi, de vreme ce…

— Ce Dumnezeu dragă, sunt două ceasuri de când te căutăm, unde ai dispărut? strigă în spatele lor o voce de femeie…

Era prietena frumoasei măşti împreună cu cavalerul care le însoţea. Se întâlniră şi-şi povestiră în câteva cuvinte evenimentele din seara aceea…

— Sunt moartă de oboseală şi de urât, şi te rog să plecăm.

— Bucuroasă căci şi eu cred că nu mai am nimic de făcut aici!

— Cum, aşa degrabă? zise Leon. Îmi dai voie cel puţin să te conduc până la trăsură?

Ea îl luă de braţ şi porniră în urma celeilalte perechi.

— Ah, te rog! continuă Leon. Să reluăm acea frază încântătoare, era vorba să ne revedem… Când? Unde? Cum? Gândeşte-te că peste un moment voi fi pierdut totul afară de amintire: adaugă lângă ea puţină speranţă!

— Vrei să-ţi uiţi supărarea?

— Lasă gluma, te rog. O să te pierd… Cum voi putea…

— Dar e posibil să vin la balul de la Mi-Careme…

— Sunt trei săptămâni până atunci! Trei secole!

— Da, peste trei săptămâni sau niciodată!

— Voi muri până atunci de plictiseală şi de nerăbdare!

— A nu! Asta ar strica planurile mele.

— Planurile dumitale?

Erau lângă uşă; o trăsură, pe care din cauza întunericului nu putea distinge monograma, era lângă scară. Un negru ţinea uşa deschisă.

— Pot cel puţin să sper că vei avea milă de suferinţele mele?

— Cred că mă voi ocupa mult de tine…

Sfârşind fraza aceasta, ea se urcă repede în trăsurii şi caii porniră ca fulgerul.

Leon urmări cu ochii trăsura care-i răpea noua lui cucerire, şi, nemaivoind să se întoarcă la bal, se înapoie acasă, cu capul tulburat, cu inima mişcată, gândindu-se la aventura sa, regretând că nu-şi rezervase mai multe mijloace de a continua.

„Dar cine e – îşi zicea el – femeia asta seducătoare şi ciudată? Ţinuta ei nobilă, cuviincioasă, mândră, autoritatea manierelor sale îndepărtează orice bănuială că ar fi o curtezană… Dar ce doreşte? De ce să facă să se nască şi să moară pe rând speranţele mele? îmi spune că are planuri, se interesează de amănuntele vieţii mele, îmi spune că întâlnirea cu mine poate fi o fericire pentru din dar şi că n-o voi revedea niciodată, n-o voi cunoaşte niciodată… Poate că vrea numai să-şi bată joc de mine! Ah! Dacă aş fi sigur, cum m-aş răzbuna! Dar pe cine? Cum? Poate că nici n-o să mai vină la bal, poate i-am pierdut urma pe vecie. Ar fi păcat, căci e atât de încântătoare! Ce voluptoasă moliciune în talia ei elegantă şi subţire… Ce ochi frumoşi! Câtă graţie în conversaţia ei! Aceste trei săptămâni îmi vor părea eterne. O să le petrec căutând-o. căci nu pot să-mi regăsesc somnul!” Şi Leon neputând să adoarmă, se sculă devreme să-şi înceapă căutările.

CAPITOLUL II

Prima săptămână o petrecu bătând fără încetare străzile, prăvăliile, teatrele, urmărind toate femeile a căror înfăţişare îi aminteau pe a necunoscutei, făcând mii de încurcături, necuviinţe chiar, fără alt rezultat decât convingerea în inutilitatea sforţărilor sale. Descurajat chiar din a doua săptămână, începuse în a treia să se întrebe dacă trebuie să servească de jucărie unei cochete, care poate se ascunde de el numai pentru a se bucura de încurcătura sa, când un bilet cuprinzând aceste puţine cuvinte fu pus la uşa lui:

> *„Domnul de Preval îşi aminteşte desigur, că este aşteptat, joi, la balul Operei, la ora unu după miezul nopţii, sub pendulă”.*

Toate speranţele îi reînviară la citirea acestui bilet, iar în ziua indicată, când de abia sunase miezul nopţii, Leon era aşezat sub pendulă, în prada unei agitaţii febrile, a unei nerăbdări amoroase şi a unei vii curiozităţi.

Trecuse o oră care-i păru nesfârşită, când drăguţul domino alb, uşor, fără un semn şi oprindu-şi pasul pentru a lăsa să se depărteze cei ce o însoţeau, rezemă de braţul lui

Leon un braţ rotund pe care el îl strânse călduros, încântat că o revede, plin de speranţă şi de fericire, îi povesti cu căldură tot ce suferise, căutările zadarnice, temerile, nerăbdarea lui. Ea îl ascultă în linişte şi îl întrerupse repede:

— Eu am fost mai fericită, căci am aflat tot ce voiam să ştiu despre tine.

— Despre mine?

— Da, tot ce mi-ai spus era adevărat şi am mai aflat că ai ştiut să meriţi prietenia colegilor şi stima şefilor tăi. În sfârşit, se zice că eşti capabil de a fi om cinstit chiar şi cu o femeie şi de a-ţi ţine cu sfinţenie cuvântul dat.

— Asta n-ar fi decât datoria mea, dar să vorbim şi de fericirea mea… Cum, te-ai ocupat de mine? Îmi acorzi atâta atenţie încât doreşti să fiu demn de stima ta, te-ai interesat…

— Da, desigur, asta era necesar planurilor mele!

— Ah! Sper că voi afla acele planuri? Încântătoare mască, sfârşeşte, depărtează orice neîncredere în fericitul muritor a cărui inimă plină de tine nu aşteaptă decât un cuvânt pentru a se da pe veci…

— Asta nu mi-ar plăcea! zise ea repede.

Leon tăcu câteva minute.

— Te rog – reluă el în sfârşit – încetează acest joc răutăcios! De ce mă torturezi cu aceste alternări de bunătate şi de răceală? Azi e ultimul bal, să nu crezi că o să-mi mai scapi, te voi urmări fără încetare, până când voi obţine promisiunea de a te vedea, de a putea pune la picioarele tale, dorinţele şi inima mea şi de a-ţi afla planurile.

— A, nu, nu: trebuie mai întâi să mă asiguri de supunerea şi prudenţa ta, căci am condiţii de pus. Cuvântul tău de onoare, pecetluit cu semnătura ta, trebuie să-mi garanteze că vei îndeplini acele condiţii…

— Cuvântul meu de onoare? Semnătura mea? zise Leon uimit de aceste precauţiuni minuţioase, de tonul solemn al acestui angajament făcut la bal mascat.

Se uită la dânsa, ţinuta ei era încurcată şi visătoare, o nelinişte vizibilă îi ridica sânul, i se părea că o vede roşind sub mască…

Ea îl observă la rândul ei cu un aer nesigur şi preocupat.

Leon crezând că o va convinge devenind mai întreprinzător, reîncepu cu foc:

— Fiinţă fermecătoare, dar inexplicabilă, bine, primesc tot, reînnoiesc jurământul ce l-am făcut la primul bal; voi fi supus, discret, accept mai dinainte condiţiile ce-mi impui, numai pentru a căpăta în schimb speranţa îmbătătoare că o voi revedea, că o voi poseda pe aceea…

— Va trebui, desigur… zise ea distrată şi părând a răspunde mai mult gândului său decât cuvintelor ce-i zisese el.

Dar Leon nu luă în seamă decât vorbele ei care sfârşiră prin a-l exalta…

— Ah! Cât sunt de fericit, zise el, vino încântătoare necunoscută, desăvârşeşte fericirea mea, urmându-mă departe de această mulţime inoportuni. Lasă-mă să fac să cadă această mască odioasă, lasă-mă să-ţi primesc ordinele şi să-ţi repet cu mai multă libertate jurămintele, dorinţele iubirii…

Vorbind astfel el o trăgea binişor către ieşire, dar ea se opri dintr-odată, îşi retrase braţul şi cu o mândrie care părea a fi naturală, îi zise pe un ton liniştit şi rece:

— Te înşeli grozav, domnule de Preval, avansurile dumitale indiscrete, protestele dumitale absurde mă jignesc şi mă insultă. Te rog să crezi că nu sunt ceea ce îndrăzneşti să presupui şi am dreptul să aştept de la dumneata mai mult respect şi prudenţă. Totuşi îţi iert această greşeală, pe care mărturisesc că a determinat-o purtarea mea stranie, dar trebuie să te supui la tot ce-ţi voi cere. Mâine vei avea ştiri de la mine, vei afla condiţiile mele. Până atunci: răbdare şi resemnare.

La aceste cuvinte ea se aruncă în mulţime pentru a-şi pierde urma, dar el o urmări grăbit:

— Nu, nu te las, îi zise, n-o să mă părăseşti astfel răutăcioaso. Îmi aprinzi inima, îmi exaltezi imaginaţia şi pe urmă vrei să mă părăseşti…

— Condu-mă la trăsură, zise ea cu un fel de autoritate.

El apucă mâna ce-i întindea şi reîncepu plângerile şi rugăminţile, dar fără a obţine vreun răspuns.

Credinciosul negru era la uşă. Necunoscuta se repezi la cupeu, zicând lui Leon:

— Pe mâine! Bizuie-te pe promisiunea mea.

— Lasă-mă cel puţin să te conduc zise el voind să se urce.

— Închide şi porneşte! zise ea cu tărie. Ordinul ei fu executat şi Leon văzu înc-o dată dispărând speranţele sale împreună cu aceea care era în centrul lor.

CAPITOLUL III

V
ă puteţi închipui cu câtă nerăbdare aşteptă Leon ziua următoare. De câte ori se întorcea acasă cu speranţa că va găsi o scrisoare! Mare fu bucuria lui când o primi, dar cu uimire citi cele ce urmează:

„Domnul de Preval, părea că doreşte foarte mult să o revadă pe doamna cu domino alb, cu care a vorbit la balul Operei; el făgăduia supunere la tot ce i se va cere pentru asta.

Iată condiţiile prin care el poate obţine ceea ce cerea cu atâta stăruinţă.

I. Domnul de Preval va fi acasă mâine la miezul nopţii. Un om de încredere pe care l-a mai văzut, va veni să-l ia într-o trăsură de piaţă, care-l va conduce la destinaţie. Va trebui însă ca domnul de Preval să consimtă să i se lege ochii.

II. El nu va pune nicio întrebare însoţitorului său, şi nu va încerca să-l cumpere, ceea ce, de altfel, ar fi de prisos şi se va lăsa să fie condus cu supunere.

III. El va trebui să se oblige să nu facă niciun zgomot, să nu pună nicio întrebare, să nu se plângă de întuneric, să nu ceară de la persoana cu care se va

întâlni să rupă tăcerea la care ea e hotărâtă.

IV. În sfârşit, când conducătorul său va veni să-l ia, el se va lăsa să fie dus la trăsură şi, de acolo, acasă, cu aceleaşi precauţiuni şi fără să mai facă cercetări zadarnice pentru a descoperi ceea ce urmează să se întâmple şi va aştepta cu răbdare desluşirile ce i se promit cu jurământ.

V. Dacă domnul de Preval consimte la aceste condiţii va scrie în josul acestei hârtii că le primeşte, va iscăli şi va pune plicul la uşă de unde va fi luat".

După ce citi această stranie scrisoare, Leon uimit, stătea mult timp nemişcat, pradă feluritelor reflecţii şi a mii de sentimente diferite.

Cum să împace precauţiunile solemne ale acestui tratat bizar cu desluşirile ce i se promit?

Cum să împace cu această cerere tonul nobil, cinstit şi mândru al necunoscutei sale?

El îşi zicea că e tot atâta nebunie pe câtă nesocotinţă să semneze o astfel de propunere, să se arunce într-o aventură atât de puţin sigură. În acelaşi timp, imaginea graţioasă a frumoasei măşti i se înfăţişa ochilor, convorbirile însufleţite de la bal îi reveneau în minte, şi contrastul dintre atâta mândrie şi atâta slăbiciune, curiozitatea aţâţată, amorul propriu pus în joc, totul deveni pentru el de un farmec irezistibil. Un moment chiar se gândi că e periculos să se lase dus astfel de un necunoscut, într-un loc pe care nu-l mai văzuse, legat prin cuvântul său de onoare, în voia întâmplării... Dar tocmai acest pericol avea un farmec în plus.

— Nu, zise el, nu voi da înapoi: pot să risc o nebunie pentru fermecătoarea răsplată ce mi se făgăduieşte. Şi luând tocul, înţeleptul Caton[1] scrie ca un nebun:

[1] *Caton* – numele lui Catone, cenzor roman în anul 184 î.e.n., adversar al luxului şi al corupţiei, a ajuns să însemne: om înţelept şi sobru *(n.k.).*

„Primesc toate condiţiile ce mi se impun şi mă îndatorez prin cuvântul meu de onoare că le voi îndeplini întocmai. Cer numai permisiunea de a-mi lua sabia cu mine.

Leon de Preval”

Plicul fu ridicat în seara aceea, şi a doua zi el primi un nou bilet, cuprinzând aceste puţine cuvinte:

„Sabia se aprobă, dar domnul de Preval nu are de ce se teme pentru onoarea şi siguranţa sa”.

Niciodată ziua nu fusese atât de lungă.

De două ceasuri Leon îmbrăcat, se plimba cu paşi mari prin odaie, când zgomotul unei trăsuri care se opri, în sfârşit, la poarta lui, îi pricinui o emoţie vie. El apucă sabia, coborî repede scara şi-l găsi pe negrul care d-abia îl lăsase să urce în trăsură, că îl şi rugă, în jargonul său, să se lase legat la ochi. Leon nu se opuse.

Trăsura după ce urcase câtva timp, se opri din ordinul negrului. Acesta îl ajută pe Leon să coboare, merse cu el vreo sută de paşi pe stradă. Apoi, intrară într-o casă unde după ce urcară câteva trepte, Leon ghici că treceau prin nişte camere mari, după care intrară într-o cameră plină de cele mai plăcute parfumuri. Aici, negrul îi luă legătura de pe ochi şi Leon, uitându-se cu o curiozitate lacomă împrejur, se văzu într-o cameră întunecoasă, la capătul căreia o uşă deschisă lăsa să se vadă o elegantă cameră de culcare, discret luminată de o candelă de alabastru.

Negrul în picioare lângă el, cu lampa într-o mână. Îi arătă cu cealaltă camera şi zise cu o voce înceată: „onoare şi tăcere”, apoi dispăru.

Leon lăsă sabia şi se apropie cu grăbire… O femeie… necunoscuta lui, într-un veşmânt uşor, cu figura acoperită de un văl, era pe jumătate culcată pe o canapea.

Leon se aruncă la picioarele ei:

— Cât sunt de fericit! strigă el. Dar cum vrei să-mi ascunzi faţa te mereu? Te rog, lasă la o parte orice mister, orice văl!

În acelaşi timp el întinse o mână nesăţioasă pe care ea nu încercă să i-o oprească, dar deodată lampa se stinse…

Nu vom face o lumină indiscretă în acest întuneric, pe care el îl respectă…

Nu vom rupe această tăcere, atât de dorită, vom spune numai că fericirea lui întrecea orice speranţă, şi nu-i lăsa măcar dorinţa de a-şi călca jurămintele.

Timpul se scurgea cu repeziciune şi noaptea era pe sfârşite, când un zgomot uşor se auzi în cameră, o uşă secretă se deschise, necunoscuta dispăru şi Leon se trezi singur. Atunci, negrul apăru şi cu un ton respectuos îl rugă să se lase a fi legat la ochi şi să-l urmeze.

— Nu, răspunse el cu necaz, nu voi ieşi de aici până când nu voi fi văzut la lumină pe acea fiinţă adorabilă până când nu voi obţine…

O voce de femeie îl întrerupse, pronunţând chiar lângă el: „onoare şi tăcere!”

Leon se precipită în partea de unde venea vocea, dar se izbi cu capul de zid: îl pipăi, găsi o uşă mică închisă; prin care zări o lumină ce se depărta şi dispăru.

— Te rog – zise el fără să îndrăznească să ridice glasul – opreşte-te un moment… numai un cuvânt…

— Onoare şi tăcere! zise negrul cu un ton puternic.

— Da, reluă Leon cu tristeţe, onoarea mă leagă, am promis… mă supun. Sper cel puţin că-şi va ţine, cu credinţa de care eu însumi dau dovadă, făgăduiala pe care mi-a făcut-o.

Legătura îi fu pusă din nou la ochi şi Leon îl urmă pe negru, cu care se urcă în trăsură. În curând ajunse acasă la

dânsul, unde, se lăsă pradă, rând pe rând, amintirilor delicioase, regretelor vii. Fericit, îngrijorat, şi nebun de amorezat se întreba însă dacă toate astea nu fuseseră decât un vis. Într-un târziu, adormi pentru a-l continua.

CAPITOLUL IV

D
ar cine ar fi putut zugrăvi grija şi torturile sale, când mai multe zile, apoi o săptămână, apoi două, trei, se scurseră fără să primească vreo veste de la necunoscută, fără ca ea să dea un semn de viaţă cel puţin, pentru a-i linişti nerăbdarea.

Toate gândurile îi erau răvăşite.

— Cum, – îşi zicea el – ea n-a invocat cinstea şi lealitatea mea, decât pentru a satisface capriciul trecător al unei femei fără principii şi morală? Dar, nu, sunt nedrept... sunt ingrat. Am simţit bătăile inimii sale precipitate de teamă. O! Fermecătoarea mea iubită! De ce fugi de extazurile mele? De ce m-ai ridicat în culmea fericirii, ca să mă părăseşti iarăşi! Amintirea acelor clipe delicioase care umplu şi turbură sufletul meu n-are nicio putere asupra sufletului tău?

Leon fu întrerupt din această apostrofă către frumoasa lui amantă, de o scrisoare ce i se dădu şi care, părea a sosi tocmai la timp ca să-i risipească neliniştea.

El recunoscu scrisul care-i dictase condiţiile, o deschise tremurând de plăcere, şi citi următoarele:

„Câte iluzii voi distruge! Ce plăcută speranţă se va

stinge! Ce prestigiu se va risipi! Credeai că eşti învingător – şi fac din dumneata ce vreau; amorul dumitale propriu trebuie să se fi mândrit că are asupra unei biete femei o putere irezistibilă – şi iată-te ascultând de voinţa ei; în sfârşit, aştepţi cu nerăbdare momentul de a o vedea, de a o cunoaşte – şi acest moment nu va veni niciodată! Totul e sfârşit între ea şi dumneata!

Totuşi lealitatea şi delicateţea purtării dumitale meritau puţină recunoştinţă din parte-mi, şi nu ţi-o puteam dovedi mai bine decât dezvăluindu-ţi cauzele unei purtări care-ţi pare bizară, nesocotită chiar, dar de care – graţie dumitale – nu voi avea cred a mă plânge.

O legătură nepotrivită, în care n-am găsit decât nenorocire, umilinţă, nedreptate şi violenţă mi-a lăsat-o aversiune neînvinsă pentru orice relaţie amoroasă, care apăsând numai asupra sexului slab, susţine forţa şi favorizează nedreptatea. Aflându-mă la douăzeci şi cinci de ani, liberă, bogată, absolut stăpână pe mine însămi, am făcut jurământ că voi rămâne liberă totdeauna, dar în curând simţii că-mi cumpăram libertatea prin sacrificiul celor mai dulci sentimente din natură: mă uitam în juru-mi fără să găsesc o fiinţă cave să aibă nevoie de îngrijirile mele, de dragostea mea, care să mă poată iubi şi să mi-o poată spune. Regretul de a nu fi mamă mă preocupă fără încetare şi crescu până când deveni o adevărată suferinţă.

Născută sub un cer fierbinte, imaginaţia mea e vie, sufletul meu pasionat. Ce să-ţi mai spun? Făcui planul straniu de a mă bucura cel puţin de fericirea de a fi mamă fără a mă lega cu un lanţ pe care îl detest. Să nu crezi totuşi că sunt un spirit nedrept, că iau drept prejudecăţi legile utile ale societăţii. Din contră, le respect, şi dacă de această singură dată m-am sustras de la ele, aceasta se datorează faptului că

circumstanţe extraordinare îmi oferiră ocazia de a-mi salva cel puţin reputaţia şi convenienţele.

Acest proiect, la început vag, mă preocupa din ce în ce mai mult. Mărturisesc chiar că poate felul romantic în care se prezenta ochilor mei, îi dădea şi mai mult farmec... El deveni o pasiune: ştii cum l-am executat şi cum îţi datorez speranţa singurei fericiri ce-mi lipsea în viaţă.

Mă decisesem la început să-ţi ascund totul, să te las să uiţi, apoi m-am răzgândit. De altfel, dacă speranţa mea se realizează, s-ar putea întâmpla să mor şi copilul meu să nu fie în stare să se conducă singur. Cu toate că-i voi lăsa toată averea mea, nu cred că sunt în drept să-l lipsesc de protectorul său natural.

Fii sigur deci, că oriunde te va chema datoria, vei primi, când va fi timpul, o parte dintr-un inel tăiat în grosimea lui, pe care va fi săpată data naşterii. Piatra va fi un diamant dacă copilul va fi băiat şi un smarald, dacă va fi fată. A doua jumătate a acestui inel va fi dată copilului, dacă mă va pierde, cu indicaţiile necesare pentru a te regăsi. Stima ce am pentru dumneata mă asigură că nu va cere în zadar protecţia dumitale.

Adio domnule adio Leon, pentru totdeauna, adio! Renunţă la orice căutare, totul e de prisos, căci în curând voi pleca.

Uită pe o fiinţă fantastică, pe care n-o cunoşti, pe care nu trebuie s-o cunoşti niciodată, uită acel vis de o noapte, care nu se mai poate întoarce: fii fericit, doresc să fii, şi dacă aş afla că eşti, m-aş bucura".

— Fericit! strigă Leon, aruncând cu necaz scrisoarea. Să fiu fericit când îmi anunţă cu răceală că nu mai trebuie s-o văd, când batjocoritoarea ei încredere, mă face să aflu preţul a tot ce am pierdut, pierzând-o pentru totdeauna! Dar să nu creadă că va scăpa de mine. Este a mea! Ea a

vrut această legătură! N-a făcut-o decât ca s-o zdrobească astfel? Da! O voi urmări pretutindeni şi oricând îi voi reclama drepturile mele! Ea nu va putea să se sustragă de la ele!

— Vai, reluă el după un moment de gândire, uitasem că pleacă! Poate că se întoarce în ţara ei şi mări imense ne vor despărţi. Ah! Cât sunt de nenorocit! De ce m-am dus la bal? De ce am avut nenorocirea de a primi perfidele ei condiţii?

Pierderea subită a speranţelor celor mai măgulitoare, îl mâhni atât încât fu bolnav câteva zile. Îndată ce putu să iasă din casă reîncepu căutările cu mai multă stăruinţă, dar străin el însuşi în Paris, avu puţine posibilităţi să reuşească şi în curând, fu redus la acel regret neactiv care e cel mai mare râu: caracterul său căpătă chiar un amestec de melancolie şi apatie, care deveni obişnuit.

Crescut în principii oneste, de către o familie respectabilă, Leon nu se dedase niciodată destrăbălării soldăţeşti. Studiile meseriei sale, războaiele obositoare şi glorioase, nu-i lăsaseră timpul de a face o legătură; capabil de iubire, nu iubise niciodată. Şi când întâmplarea îi scosese înainte o femeie plăcută, pe care misterul cu care se învăluia o făcea şi mai atrăgătoare, ea dispăruse ca o umbră. Poate că în curând va fi tată şi niciodată nu va putea strânge la inima lui, pe copilul dragostei sale. Înlănţuit prin cele mai sfinte şi mai puternice legături cu fiinţe pe care numai imaginaţia i le arăta, el nu va avea să le cunoască niciodată.

Acestea erau gândurile care-l munceau fără încetare. Totuşi citind şi comentând mereu scrisoarea i se părea că găseşte în ea câteva licăriri de speranţă.

Orice speranţă de a regăsi pe necunoscuta lui nu era pierdută. Acel inel enigmatic, care trebuia să-i anunţe cel mai dorit eveniment, nu era într-un fel o promisiune?

În sfârşit, pentru că stabilise pentru copil posibilitatea de a-şi găsi oricând părintele, ea nu va înceta de a se preocupa de soarta şi de existenţa lui, şi ideea că

necunoscuta se va interesa mereu de soarta sa îi cuprinse spiritul, aducându-i oarecare mângâiere.

Dar o nouă supărare îl lovi: regimentul său primi ordinul de a pleca în garnizoană într-un orăşel din nordul Franţei. Şi Leon obligat să-l urmeze disperă din nou!

Părăsind Parisul, el pierdea orice speranţă de a regăsi urma aceleia pe care o căuta; ascuns în fundul unei provincii, putea fi uitat. Mesajul pe care îl aştepta cu atâta nerăbdare, nu va mai veni poate să-l caute. Totuşi trebui să plece şi traiul într-un oraş mic, fără societate, fără alte distracţii decât plimbările singuratice, nu contribui să-i înveselească gândurile melancolice.

CAPITOLUL V

Î
n timp ce, pradă regretelor în acest trist exil, el calcula cu nerăbdare lunile care trebuiau să treacă până la primirea ştirii anunţate, necunoscuta lui, retrasă şi dânsa dar pe o proprietate încântătoare, situată între Bordeaux şi Tours, se lăsa cu nerăbdarea unei firi pasionate în prada dulcilor speranţe ce-şi crease. Totul era nou pentru dânsa, totul o fermeca în poziţia independentă în care se afla.

Născută în Martinica şi crescută la ţară în mijlocul unui popor de sclavi, tânăra Elinor la paisprezece ani, nu cunoştea altă autoritate decât indulgenta voinţă a părinţilor săi, şi niciodată legile severe ale societăţii nu-i impuseseră jugul lor binefăcător. Dar în vremea asta, frumuseţea sa care începuse să facă oarecare vâlvă, excită dorinţele domnului de Rosélis, cel mai bogat colon din insulă. El se prezentă pentru a-i cere mâna, şi strălucirea bogăţiilor sale zăpăci atât familia, prea ambiţioasă, încât o obţinu aproape imediat.

El era un om în vârstă de patruzeci de ani, cu o figură frumoasă, dar cu un caracter pe cât de odios, pe atât de vrednic de dispreţ. La început intendent al proprietăţii, al cărei proprietar devenise apoi, n-o părăsise niciodată, şi obişnuinţa de a comanda ca un tiran îi dăduse toate viciile

care se nasc aproape totdeauna din singurătate şi dintr-o putere nemărginită.

Bănuitor, violent, fără principii şi fără moravuri, vanitatea sa măgulită un moment că obţinuse minai celei mai frumoase persoane din toată colonia nu-i lăsă în curând pentru dânsa alt sentiment decât o josnică gelozie, pe care o exercită cu toată asprimea unui caracter imperios.

Elinor, trăind în mijlocul negreselor, de care nu putea măcar dispune şi dintre care mai multe îi erau rivale, suferi cele mai nedemne maltratări; sufletul ei simţitor şi mândru căpătă o duşmănie profundă contra bărbaţilor; ura şi dispreţul pe care le merita în realitate unul singur dintre ei, căzu asupra tuturor.

Părinţii săi muriră cu regretul de a-l fi sacrificat pe unicul lor copil iar bărbatul său, sătul de o viaţă ale cărei plăceri îl sleiseră, se pregătea să plece în Franţa, unde avea fonduri pentru cumpărarea unei proprietăţi. Dar moartea îl surprinse în mijlocul unei partide de plăceri.

Frumoasa Elinor de Rosélis, se văzu, aşadar, la douăzeci şi cinci de ani, văduva cea mai bogată din toată colonia, dar dezgustată de o ţară în care nu cunoscuse decât necazurile se hotărî să realizeze planul bărbatului său şi să vină să se stabilească în Franţa. O prietenă din copilărie, doamna de Gernancé, a cărei căsătorie fusese mai fericită decât a sa, hotărându-se să se mute tot în Franţa, un vas fu închiriat pe socoteala lor, şi după ce reînnoi pe mormântul părinţilor săi, jurământul de a nu da nici unui bărbat puterea de a dispune de soarta sa, doamna de Rosélis se îmbarcă făcând mii de planuri, mângâind mii de speranţe.

În timpul primilor ani ai nenorocitei sale căsătorii, doamna de Rosélis simţise cu putere regretul de a nu fi mamă şi nu se consola decât cu ideea că copilul ar fi putut moşteni viciile tatălui său.

Acest regret se reînnoi cu mai multă forţă, ca oricând, în mijlocul plăcerilor libertăţii sale, şi singură, fără familie, fără afecţiune, pe cale de a se duce într-o ţară străină unde nu

cunoştea pe nimeni, ea simţi că libertatea nu făcea fericirea şi că îi mai lipsea ceva, o fiinţă de care să se simtă legată. Prezenţa copiilor prietenei sale care o înconjurau întruna în timpul călătoriei pe mare, readuse toate gândurile Elinorei asupra acestui subiect, şi primind mângâierile lor concepu prima idee a proiectului ciudat pe care l-am văzut executat.

Răstimpul unei lungi navigaţii îi dădu răgazul necesar pentru a-l întocmi aşa încât să evite grave neplăceri, în sfârşit din ce în ce mai încântată de planul său, pe măsură ce i se fixa în minte, el o preocupă cu totul când coborî la Bordeaux.

După o scurtă şedere în acest oraş, ea o urmă la Paris pe doamna de Gernancé, unde se duseră ca să petreacă iarna.

Am văzut cu câtă nesocotinţă şi cu ce izbândă îşi îndeplini planul nebunesc şi cum soarta binevoitoare o făcu să găsească în Leon de Preval, destulă cinste şi tărie de caracter pentru a scăpa de pericolele la care se expusese.

Nevoind să împărtăşească secretul decât credinciosului său negru, îl însărcinase în răstimpul care se scursese până la al doilea bal, să închirieze într-o mahala îndepărtată o casă mică pe care o pregătise pentru acest scop. Un resort ascuns prin care lampa se putea stinge după voie, ieşirile secrete care-i asiguraseră fuga, totul era rezultatul unei prevederi atât de raţionale pe care o întrebuinţă pentru o faptă care nu era raţională deloc.

Locuind în aceeaşi casă cu doamna de Gernancé, trebui s-o înşele anunţând-o mai dinainte că pleacă la ţară la proprietatea sa. În ziua fixată, cu toate stăruinţele prietenilor săi, le zise adio şi plecă numai cu negrul, dar se duse drept la căsuţa închiriată. Ceilalţi servitori ai săi plecând cu câteva ceasuri mai înainte, totul îi reuşi după cum dorise.

După această întâlnire pregătită cu atâta grijă, ea stătu încă câtva timp ascunsă în casă. De acolo, îi scrise lui Leon scrisoarea care îl făcuse atât de nenorocit, iar peste câteva zile plecă în Turena.

Prima ei grijă ajungând la destinaţie, fu de a răspândi zvonul că bărbatul ei bolnav la îmbarcare, murise pe drum; doliul pe care-l purta confirmă această poveste.

În curând, ea lăsă să se bănuiască că-i rămânea speranţa de a avea un copil şi peste câteva luni această speranţă deveni în ochii tuturor o certitudine, iar pe la sfârşitul toamnei doamna de Rosélis dădu naştere unei fetiţe, care fu crescută în castel.

Cu ce mulţumire strânse ea la inimă acest copil atât de dorit, pe care se rezema fericirea întregii sale vieţi, şi care trebuia să întrunească toată afecţiunea sa.

— O să mă iubeşti, îi zicea dânsa, da, tu va trebui să-mi fi recunoscătoare pentru îngrijirile, pentru dragostea mea; voi trăi numai pentru tine, şi nu-mi va fi teamă că părăsirea şi insulta vor fi plata devotamentului meu. În sfârşit, e în lume o fiinţă care mi-e înlănţuită prin cele mai sfinte legături şi a cărei copilărească fericire va fi de ajuns, sper, pentru fericirea mea.

Era natural ca în mijlocul marii sale fericiri, să-şi amintească de acela căruia i-o datora. Se gândi, deci, la fericirea pe care ar simţi-o Leon, dacă ar putea să vadă copila, iar această idee îi aminti promisiunea făcută de a-i anunţa naşterea copilului. Negrul fu trimis îndată la Paris pentru a comanda inelul, dar totodată el se interesă la ministerul de război de oraşul unde era regimentul lui Leon şi plecă repede pentru a duce acest ultim mesaj. Trebuia să i-l dea în mână şi să plece imediat fără să lase domnului de Preval timpul de a-i pune o singură întrebare. Iar negrul îndeplini în tocmai ordinele stăpânei sale.

CAPITOLUL VI

Leon, care văzuse cu emoţie apropiindu-se luna noiembrie, se întorcea într-o dimineaţă de la instrucţie trist şi visător. Când tocmai intra pe poartă auzi îndărătul său pasul unui cal. Se întoarse repede, recunoscu pe negru şi dădu un ţipăt de surprindere şi de bucurie. Negrul se apropie fără să coboare de pe cal.

— Iată, ce am fost însărcinat să-ţi dau, zise el înmânându-i o cutie pecetluită.

Apoi, întoarse calul şi dispăru. Leon uimit îl urmărea cu ochii şi numai văzând cutia în mână se convinse că nu avusese o vedenie. O deschise cu nerăbdare şi văzu că ea nu conţinea decât jumătatea unui inel, făcut ca o verighetă, pe care era scris 22 noiembrie 18... şi care era înfrumuseţat de o piatră de smarald. „O fată, strigă Leon. Sunt tată! Şi nicio scrisoare, niciun cuvânt! Iar îşi bate joc de mine?... De-acum nu voi mai auzi vorbind de ea! Dar cine e fiinţa asta neînţeleasă care se joacă astfel cu soarta mea, care înlănţuie până şi viitorul meu... Şi mereu nevăzută mă caută în fundul acestei provincii şi după ce mă găseşte, mă părăseşte astfel după bunul ei plac? Nenorocit bal! Funestă înlănţuire!...”

Şi spiritul său agitat întorcea pe toate feţele aceste reflecţii, fără să le poată face mai satisfăcătoare.

Un an lung se scurse astfel. În apropierea primăverii următoare, începură să circule zvonuri de război. Se vorbea de o expediţie în Spania şi militarii, gândindu-se la avansare şi glorie, se bucurau că scapă de repaus.

Leon, mai ales, obosit de amintirile sale şi de neactivitatea care le nutrea, aştepta cu nerăbdare semnalul luptelor. Dar care nu-i fu mirarea când într-o zi primi o telegramă de la ministerul de război, care conţinea numirea sa ca aghiotant al generalului şi ordinul de a pleca numaidecât la Paris, lângă acest ofiţer superior.

Leon care nu-l cunoştea pe general şi nu credea să aibă vreun protector pe lângă el, nu înţelegea de la cine putea să-i vină această numire, dar de câtva timp nu i se întâmplau decât lucruri extraordinare...

Aceasta îl umplu de bucurie şi de speranţă. Poate că necunoscuta sa îşi avea partea ei de „vină” în acest eveniment... În acest caz, ar avea o şansă de a-i descoperi numele şi locuinţa. În sfârşit, se va întoarce la Paris şi, cu toate că trebuia să stea puţin, vreo întâmplare favorabilă putea să-l ajute în căutările sale.

Iată-l deci pe Leon în capitală, foarte bine primit la general, care-l instală în casa lui şi îl pofti la masă. La început mulţimea ocupaţiilor nu-i permise să facă cercetări, a căror inutilitate o ştia de altfel, dar după câtva timp, apreciat de şeful său şi devenit aproape favorit, îndrăzni să-l întrebe cine era persoana căreia îi datora acest post onorabil. Generalul îi spuse atunci că recomandaţia domnului de B. însărcinat cu personalul din armată, şi amintirea purtării distinse pe care o avusese în campaniile precedente, îl hotărâseră să-l ceară ca aghiotant.

— Asta mă face să mă gândesc, continuă el, că ar fi bine să-i faci o vizită de mulţumire. În curând mă voi prezenta la el şi, dacă vrei, te voi lua cu mine.

Leon, cu toate că era înşelat în speranţele sale, primi cu recunoştinţă, şi după câteva zile generalul îl conduse în trăsura sa la domnul de B.

O societate destul de numeroasă era întrunită în salon şi doamna de B., după ce aranjase câteva partide de joc, venise să-şi reia locul lângă foc, în mijlocul unui mic cerc de trei sau patru femei. şi tot atâţi bărbaţi care discutau cu multă veselie, când Leon fu prezentat. Dar în zadar căută să afle de la dânsa ceea ce dorea. După câteva cuvinte ceremonioase doamna de B. reluă conversaţia pe un ton general, rugând pe unul dintre domni să continue anecdota pe care o începuse, iar Leon înşelat în aşteptările sale fu silit să asculte ca şi ceilalţi.

Poveşti hazlii sau stranii se derulau de câtva timp, când doamna de B., voind să facă să strălucească pe rând pe fiecare din oaspeţi, se întoarse spre Leon şi îl întrebă surâzătoare, dacă în timpul războaielor sale nu i se întâmplase vreo aventură demnă de povestit. Leon, cu spiritul său preocupat de aventura trăită, o povesti, punând-o pe seama unui ofiţer din regimentul său şi îi dădu cu atât mai mult farmec, cu cât era dominat de subiectul respectiv.

Îndată ce isprăvi de povestit, o discuţie vie începu asupra acestui bizar capriciu de independenţă.

Femeile condamnară cu o dreaptă severitate, imprudenţa de neiertat a acestei doamne, care se expune cu atâta uşurinţă şi care-şi sacrifică datoriile unui gust de independenţă nemărginit.

Bărbaţii găseau că purtarea sa dădea dovadă de caracter, de imaginaţie, că-şi executase planul cu spirit de tărie, şi că trebuie să fie o femeie încântătoare. Toţi ar fi dorii să fie în locul ofiţerului, dar toţi ziceau că nu s-ar fi lăsat să fie jucaţi aşa, şi că niciun jurământ nu i-ar fi putut împiedica s-o descopere şi s-o supună pe frumoasa fugară.

— Într-adevăr – zise cu asprime o damă cam în etate – nu era nevoie de multă delicateţe cu o persoană care se respecta atât de puţin pe sine însăşi.

— Mărturisesc, reluă o prea frumoasă femeie care stătea lângă sobă, că e imposibil să-i dai dreptate, dar trebuie să credem cel puţin că motive puternice făcuseră să se nască această aversiune pentru a doua căsătorie, apoi dragostea de mamă a făcut restul, şi care e acela dintre noi, care mângâind un copilaş care-i zâmbeşte, nu găseşte în inima sa o scuză pentru orice greşeală făcută în numele acestui sentiment.

— Sunteţi de acord, cel puţin, zise Leon, că i-a făcut o păcăleală dureroasă bietului ofiţer?

— Ce rău aşa mare i-a făcut? reluă pe un ton uşor frumoasa doamnă.

— Ce rău? zise Leon cu aprindere. Aşadar, nu e nimic faptul că e urmărit fără încetare de amintirea unei femei încântătoare ale cărei farmece l-au umplut de dragoste şi a cărei posesie l-a îmbătat, şi care se ascunde cu încăpăţânare de el şi de dragostea sa? Care pare a nu-i fi înflăcărat inima, decât pentru a-l prigoni cu regretele sale şi care nu păstrează decât vagi raporturi cu el pentru a-i întreţine speranţe ce nu se vor realiza niciodată! E soţ, e tată… Şi poate nu-i va cunoaşte niciodată pe soţia şi pe copilul său. Nu ştia nici unde trăiesc, pe când el, supus unei supravegheri nevăzute, e căutat, găsit, se dispune de existenţa sa. Îi sunt impuse datorii, e mai nenorocit decât cel din urmă dintre muritori şi nu va îi răsplătit cu această fericire casnică ce aparţine tuturor afară de dânsul!

— Cam exagerezi, căci în definitiv, de ce nu s-ar însura?

— Vai! Dar cum să poată? Admiţând că timpul va şterge, în sfârşit, impresia prea profundă a fericirii trecătoare, mai este el liber? Atât timp cât aceea pe care o iubeşte e liberă, se poate el însura? Şi dacă aversiunea ei pentru căsătorie va dispărea, dacă într-o zi va putea obţine mâna ei, ce ar face atunci dacă ar fi însurat?

— E multă delicateţe în sentimentele ce-i atribui, zise doamna, fixând asupra lui Leon o privire plină de duioşie şi de interes.

El fu mirat şi continuă cu o căldură crescândă:

— Şi acest inel, împărţit între el şi copilul său, nu e un lanţ care-l leagă pe vecie? În orice situaţie ar fi el copilul va veni să-i ceară dragostea şi îngrijirile lui de tată. Şi pentru a pune vârf acestei situaţii unice, nu poate să spere să-şi regăsească copilul decât pierzând-o pe mama lui! Prima vedere a acestei fiinţe iubite va fi o probă că o alta şi mai iubită nu mai trăieşte şi numai cu preţul fericirii de a fi soţ o poate obţine pe aceea de a fi tată!

Vocea lui Leon tremura pronunţând aceste cuvinte, şi o lacrimă îi lucea în gene.

— Într-adevăr, dragul meu Preval, zise generalul surâzând, ai făcut un tablou atât de patetic din situaţia acestui tânăr, că mă simt ispitit să cred că l-ai făcut după natură.

Doamna de B. văzând încurcătura şi emoţia lui Leon, se grăbi să schimbe vorba. El şedea în picioare lângă cămin, aproape de doamna cea frumoasă. După câteva momente de tăcere ea îi zise cu blândeţe:

— Ne-ai făcut să ne interesăm mult de prietenul dumitale, ar fi imposibil să facă cineva mai exact un tablou al sentimentelor sale.

— Cel puţin, doamnă, el e perfect adevărat, dar războiul care începe va fi o distracţie pentru tristeţea sa ca şi speranţa că va termina cu glorie o viaţă ce nu mai are nicio perspectivă de fericire.

— Ce spui! zise frumoasa femeie. Ah! Dumneata trebuie să cauţi a-i îndepărta această grozavă idee, dacă ai oarecare influenţă asupra lui, trebuie să-i spui că e de datoria sa să trăiască pentru copilul său…

— Şi de ce ar recunoaşte nişte datorii fără răsplată? Ce drept au asupra vieţii sale acei care au otrăvit-o? Dar o

bombă... o bombă aranjează nişte lucruri... zise el cu un zâmbet melancolic.

În acest moment generalul îl chemă. Ei îşi luară rămas bun şi fură petrecuţi cu urări de glorie şi întoarcere fericită.

— Tânărul acesta e foarte interesant, zise doamna de B. după ce plecară. E o figură fermecătoare, un suflet ales şi ar fi păcat să moară în Spania.

CAPITOLUL VII

D
in acel moment, doamna de Rosélis (căci aţi înţeles că ea era frumoasa doamnă) nu mai putu să-şi regăsească nepăsarea liniştită, indiferenţa mândră pe care credea că o va păstra întotdeauna.

Ea măsura, în sfârşit, puterea şi primejdia greşelii sale, după severitatea cu care o judecaseră femeile, pe când glumele uşuratice ale bărbaţilor o făceau să vadă cât datora delicateţii lui Leon. Aceste reflecţii sporiră cu mult stima ei pentru dânsul şi regretul că a făcut nenorocirea unui om care o adora, şi pe care nu se putea opri de a-l găsi vrednic de iubire. Simţea un amestec de pericol şi de glorie atât de puternic asupra inimii femeilor, iar grija, în sfârşit această hrană a amorului, făcea ca totul să se unească pentru a trezi în inima sa sentimente noi pentru dânsa.

Muncită de dorul de a-şi revedea copilul şi a-şi regăsi singurătatea, nu mai avea altă grijă decât aceea de a pleca.

La vizita de adio pe care i-o făcu doamnei B., află că generalul X şi plăcutul său aghiotant trebuie să fie aproape de Spania unde ostilităţile începuseră. Inima i se strânse la aflarea veştii şi un fel de nerăbdare dureroasă o readuse acasă pentru a grăbi preparativele de plecare.

Dar ce deosebire între starea sufletească în care se găsea acum şi aceea cu care venise la începutul iernii, când cedase stăruinţelor doamnei de Gernancé, hotărându-se să vină să petreacă la Paris.

Fericită, liniştită, în floarea vârstei şi negândindu-se decât la plăceri, îşi poate închipui oricine cu ce grabă, o văduvă frumoasă şi bogată, fu primită în societate, unde frumuseţea e un merit atât de mare. Casa doamnei de B. fiind printre acelea în care Elinor fu prezentată şi cum domnul de Gernancé era foarte bun prieten cu bărbatul acestei doamne, când primele ştiri de la război începură să circule, Elinor se gândi să se folosească de o astfel de legătură pentru a-i procura lui Leon un post mai puţin periculos. Ea îi spuse deci domnului de Gernancé că familia acestui tânăr o rugase să intervină pentru dânsul şi ceru numai să nu fie numită în această afacere.

Dorinţa sa fu împlinită, iar apoi întâmplarea aduse acea întâlnire care schimbă dintr-odată toată viaţa sa.

Doamna de Rosélis luă drumul Turenei, îngrijorată şi gânditoare, mustrându-se de a fi făcut o faptă la ale cărei consecinţe nu se gândise. Imaginaţia ei vie îi arăta toate grozăviile care i se puteau întâmpla lui Leon şi inima i se înduioşă la tristele imagini ce-şi făurea.

Negrul rămas la Paris, trebuia să-i trimită mereu ştiri din Spania, de care începuse să se intereseze foarte mult.

Revăzându-şi fetiţa ea simţi că i-a devenit şi mai dragă şi i se părea că vede pe figura ei o asemănare pe care nu o luase în seamă până atunci.

Mai singuratică ca oricând, doamna de Rosélis petrecu vara urmărind cu interes progresele acestui copil iubit: fiecare lună aducea o drăgălăşenie nouă, un pas înainte în inteligenţa sa. Elinor era încântată, dar uneori simţea nevoia să aibă lângă sine pe cineva cu care să-şi împartă entuziasmul său de mamă.

„E trist, îşi zicea dânsa, că nu am pe nimeni cu care să vorbesc despre fericirea mea… care să o simtă ca şi mine!

A, fără îndoială – zicea ea cu un suspin pe care orgoliul său îl înăbuşea îndată, numai un tată ar simţi atâta plăcere la aceste copilării... Şi cine ştie dacă după asta, acest despot mândru, nu m-ar contrazice în educaţia copilului, dacă severitatea lui... A nu, Leon n-ar fi un despot. Privirea lui e dulce, zâmbetul său drăgăstos... El ar fi un tată bun".

Apoi se gândea că el era departe, expus la toate pericolele războiului, că voia să moară, că era poate mort!

Şi doamna de Rosélis scria negrului pentru a avea ştiri din Spania, iar liniştea nu-i revenea decât aflând că domnul de Preval era în cutare sau cutare oraş şi că era sănătos.

La apropierea iernii, prietenii săi care nu pricepeau ce farmec o reţinea atâta timp în singurătate, îi scriseră să se grăbească să vină la dânşii. Neputându-se hotărî s-o părăsească pe mica Leonia, pe care o iubea în fiecare zi mai mult, şi neîndrăznind încă să facă cunoscută doamnei de Gernancé existenţa acestui copil, ea amâna sosirea sub diferite pretexte.

De-abia, în cursul lunii ianuarie veni la Paris. Dar petrecerile strălucite, societăţile plăcute care o încântau anul trecut nu mai aveau acum niciun farmec şi îi părură insipide şi obositoare. Se întorcea acasă obosită, nemulţumită, se simţea singură şi începea să se gândească că aceasta independenţă din care îşi făcuse suprema mulţumire, era obţinută cu un preţ prea mare.

Obosită de omagiile indiscrete ale unei mulţimi de admiratori care se simţeau încurajaţi de faptul că nu era căsătorită, îşi zicea că ar fi fost poate mai bine să se lege de unul singur pentru a scăpa de ceilalţi. Începu să creadă că în societate, o femeie frumoasă şi plăcută avea nevoie de un protector, care s-o facă respectată. Şi fără să bage de seamă, amintirea lui Leon nu-i mai era atât de indiferentă.

Deodată, se răspândi zvonul că o bătălie în care fuseseră mulţi morţi şi răniţi avusese loc în Spania.

Elinor plină de grijă şi de presimţiri triste alergă îndată la doamna de B. Se vorbea tocmai de chestiunea care o

interesa, dar cât fu de emoţionată, când după ce citase mai mulţi ofiţeri morţi, doamna de B. îi zise:

— Îţi aminteşti doamnă de aghiotantul generalului care ne povestea o istorie atât de extraordinară? Ei bine a dispărut în timpul bătăliei. N-a putut fi găsit nici printre vii, nici printre morţi.

Un ţipăt fu singurul răspuns al Elinorei, dar din fericire pentru ea începuse o lungă discuţie asupra acestui eveniment. După ce ascultă în linişte păreri care mai de care mai pline de disperare, doamna de Rosélis se retrase repede, şi simţi, în sfârşit, că cu toate prevederile sale, un om avea puterea de a-i tulbura fericirea şi de a-i influenţa viaţa.

Ea mai şezu aproape o lună la Paris, sperând mar eu că va afla ştiri mai bune, dar neaflând nimic care să lumineze întunericul ce acoperea soarta lui Leon, se hotărî să se întoarcă în Turena.

În zadar, doamna de Gernancé mirată de tristeţea ei, îngrijorată de sănătatea sa şi temându-se ca singurătatea să nu-i agraveze starea, voi să se opună la plecare. Elinor plecă… dar grija şi regretul o însoţiră. Vederea fiicei sale nu făcea decât să i le sporească.

„Ea nu mă mai are decât pe mine, îşi zicea dânsa, şi acel care ar fi putut să mă înlocuiască într-o zi, poate nu mai există”.

Fiecare curier era aşteptat cu nerăbdare, dar timp de aproape două luni, nu-i aduse nicio noutate despre soarta lui Leon.

CAPITOLUL VIII

Într-o seară ea şedea în fundul parcului, distrându-se cu zburdălniciile micuţei sale Leonia şi visând la acel a cărui imagine îi era vie, când auzi vocile confuze ale servitorilor săi care o căutau.

— Doamna, zise unul dintre dânşii, este în parc cu fiica sa.

— Fiica sa? reluă cu surprindere vocea pe care Elinor o recunoscu a fi a doamnei de Gernancé, care apăru peste câteva momente.

Cele două prietene se îmbrăţişară.

— Scumpa mea Elinor, zise doamna de Gernancé, n-am putut să rezist grijii; scrisorile dumitale deveneau atât de rare şi de scurte, găseam în ele o melancolie atât de adâncă incit am vrut să constat eu însămi starea dumitale. Vin pentru câteva momente să-ţi împart şi să-ţi înveselesc, dacă voi putea, singurătatea.

În timp ce Elinor îi mulţumea călduros de această dovadă de prietenie, doamna de Gernancé se uita cu mirare şi curiozitate la acest copil pe care servitorii îl tratau ca pe fiica stăpânei lor şi care, în limbajul său copilăresc, o chema mereu pe mama sa.

Când intrară în casă, doamna de Rosélis zise surâzând:

— Văd mirarea dumitale şi-ţi ghicesc curiozitatea. Da, draga mea prietenă, am putut avea un secret pentru dumneata, un secret pe care n-am îndrăznit să ţi-l mărturisesc, dar mâine vei şti tot şi această ştire te va face să afli. În acelaşi timp, cauza tristeţii mele.

Cu toată oboseala drumului, doamna de Gernancé abia dacă dormi, atât era de curioasă să afle acest mister din care nu putea pricepe nimic; a doua zi se sculă de dimineaţă şi se duse la Elinor; şi amândouă coborâră în parc pentru a putea vorbi în linişte. Doamna de Rosélis mergea în tăcere lângă amica sa, destul de încurcată de mărturisirea pe care avea să o facă.

În sfârşit, ea începu astfel:

— Nu mai e timpul, draga mea, să-ţi ascund un secret pe care voiam să ţi-l destăinuiesc de mult, dar nu îndrăzneam fiindcă eram sigură că nu mă vei aproba... Dar, în sfârşit, trebuie să ţi-o mărturisesc... copilul pe care l-ai văzut ieri e fiica mea. Am vrut să fiu mamă, fără să pot consimţi a purta încă o dată un jug a cărui teribilă greutate am simţit-o.

Doamna de Gernancé nu-şi putu reţine un ţipăt de mirare, dar fără să-i lase timpul de a vorbi, Elinor continuă cu descrierea planului riscant pe care-l făurise în timpul călătoriei pe mare şi a mijloacelor de care se servise pentru a-l executa.

Ea ajunse în sfârşit, la naşterea fiicei sale; când prietena sa o întrerupse cu vioiciune:

— Câtă grijă, zise ea, şi câtă prudenţă pentru a face o nebunie! Cum de te-ai expus? Să-ţi compromiţi astfel reputaţia, existenţa în societate! Şi pentru ce atâtea sacrificii? Pentru o fericire care se ascunde şi nu îndrăzneşte să se arate? Iată, unde te-a condus excesul unui procedeu nebunesc! Sedusă de imaginaţia dumitale ai îmbrăţişat cu pasiune o himeră care te-a făcut să preferi adevăratelor bunuri ale vieţii, trista uşurinţă de a-ţi satisface un capriciu. A... crede-mă! Apropie-te cât mai

curând de tatăl acestui drăgălaş copil, nu-l mai lipsi de protectorul său natural, nu te lipsi nici dumneata de farmecul amorului şi de o dulce intimitate.

— Vai! Aceasta nu mai e în puterea mea, zise doamna de Rosélis. Ascultă cum am fost pedepsită de greşelile de care mă dojeneşti.

Atunci ea îi reaminti de acel tânăr aghiotant, despre care se vorbise atât la doamna de B. şi pe care îl regreta încă toată lumea.

— Ce-ai făcut Elinor? strigă doamna de Gernancă. Cât te plâng! Vezi, această imprudenţă ţi-a distrus pacea inimii, calmul zilelor frumoase şi, printr-o pedeapsă justă, nici nu le mai poţi repara!... Aşadar, femeie, fără să fii soaţă, mamă, fără să îndrăzneşti să porţi acest nume – viaţa dumitale va trece roşind de cel mai natural sentiment... cel mai respectabil!

Şi dumneata atât de frumoasă, de admirată, acoperită de darurile naturii şi ale averii, te-ai lipsit de fericirea de care se bucură şi cea din urmă dintre femei, această feri cire atât de dulce de a avea bărbatul şi copilul tău. Dar asta nu e totul. Citesc în inima dumitale, în zadar orgoliul vrea s-o ascundă, inima nu mai ţi-e liberă, ea e dată, iubeşti!

La aceste cuvinte doamna de Rosélis îşi ascunse obrazul în mâini, lacrimile îi năvăliră în ochi.

— Draga mea Elinor, zise cu bunătate doamna de Gernancé strângând-o în braţe, simt în plânsul dumitale că-ţi sunt prea prietenă pentru a te condamna. Nu te mai lăsa pradă unor regrete care nu unt poate fără leac. Să sperăm că Leon trăieşte şi că totul se va repara.

La aceste cuvinte lacrimile Elinorei se opriră.

— Să se repare? zise ea cu mândrie. Nu, draga mea, nu cred să consimt aşa de uşor la ceea ce numeşti dumneata o reparaţie. Am făcut o greşeală, ce-i drept, dar nu din slăbiciune, am făcut-o din voinţă, după o lungă reflecţie asupra necazurilor pe care le voi avea de suferit. Plâng, desigur, soarta unui om interesant, căruia i-am turburat şi

poate scurtat viaţa, nu voi fi fericită decât aflând că trăieşte, dar să renunţ la libertatea mea, să fac să se creadă prin această întoarcere că sunt slabă sau nestatornică, nu voi consimţi niciodată...

Doamna Gernancé văzu că nu era încă momentul să schimbe ideile amicei sale, dar din acea clipă Leon deveni subiectul obişnuit al conversaţiei lor şi Elinor, vorbind mereu de el, mărea fără să-şi dea seama înclinarea inimii sale.

Din parte-i, doamna de Gernancé, îi zugrăvea tabloul seducător al fericirii de care se bucura şi o asigură că va putea fi şi ea astfel. Elinor înduioşată, zguduită, zâmbea la sfaturile prietenei sale, apoi revenind la visul său de libertate, nu dorea să renunţe la el, de vreme ce îi sacrificase atâtea până atunci.

Dar totdeauna cele două prietene erau de acord asupra dorinţei ca Leon să se întoarcă.

Elinor şi doamna de Gernancé fiind într-o zi împreună şi vorbind despre subiectul lor favorit, li se anunţă că servitorul unui călător, care trecea pe şosea, se ruga cu stăruinţă pentru stăpânul său, care fiind bolnav, leşinase în trăsură.

Doamna de Rosélis, dădu numaidecât ordin să i se dea toate îngrijirile şi împinsă de un sentiment de compătimire, firesc la o femeie, se duse ea însăşi, însoţită de prietena sa, lângă bolnav, care fusese scos din trăsură şi întins pe iarbă, palid, nemişcat şi plin de sânge.

Servitorul său, disperat, ţipa şi plângea că rana se redeschisese şi că stăpânul său era pierdut.

Doamna de Rosélis sosită în acel moment, de abia îşi aruncase ochii pe corpul nemişcat al bărbatului şi dădu un ţipăt, ascunzându-şi capul la sânul prietenei sale.

— El este! zise ea cu voce înăbuşită. A venit să moară sub ochii mei!

— Pentru Dumnezeu, spuse încet doamna de Gernancé. fă-ţi curaj, vezi să nu te trădezi.

Aceste cuvinte o treziră pe Elinor; ea simţi tot pericolul situaţiei în care se afla şi, strângându-şi forţele care era gata s-o părăsească, dădu ordin să fie transportat rănitul în castel.

CAPITOLUL IX

Deschizând ochii, Leon se văzu culcat pe un pat lângă care un doctor care-i pansase rana, îi dădea îngrijirile necesare. Servitorul său, pe care-l întrebă, voi să-i spună, în câteva cuvinte, ce se întâmplase, dar doctorul îl opri recomandându-i tăcere şi odihnă.

Doamna de Rosélis care aştepta cu nerăbdare veşti de la bolnav, află cu îngrijorare că pierderea de sânge fusese foarte mare şi că dacă febra se va declara, era de temut că Leon n-o va putea suporta. Îi trebuia cea mai mare linişte, din care cauză se luă hotărârea ca doamnele să nu intre în odaia lui. Ele se vor mulţumi să vegheze ca bolnavului să nu-i lipsească nimic.

A doua zi, Elinor, care chemase servitoarele înainte de a se fi făcut ziuă, încremeni de groază aflând că frigurile începuseră în timpul nopţii. În curând, începu şi delirul.

Atunci, mirată ea însăşi de disperarea sa, simţi cât îi era de scump Leon şi îşi mărturisi că fără el n-ar putea fi fericită. Nu mai avea nici orgoliu, nici idei zadarnice, un singur gând o cuprindea, acela al pericolului în care fie afla şi care îi umplea sufletul. Doamna de Gernancé, temându-se ca nelinişştea sa să n-o trădeze, cu multă greutate o putu împiedica să intre în camera bolnavului, în ziua aceea. În

noaptea următoare însă, când toţi erau culcaţi, în mijlocul unei tăceri solemne, care face durerea şi mai vie, grijile mai copleşitoare, Elinor, nemaiputând rezista neliniştii, se sculă, ieşi în salon şi se duse drept la uşa lui Leon, ca să asculte ce se petrecea înăuntru. Acesta era în delir şi vocea lui înăbuşită şi tremurătoare sosea uneori până la dânsa.

Nemaiascultându-şi decât disperarea, ea deschise uşa şi intră.

Doctorul adormise. La lumina slabă a candelei, ea recunoscu figura lui frumoasă, atât de bine săpată în amintirea el... dar ochii lui erau ficşi, obrajii aprinşi, iar răsuflarea înăbuşită ridica cu greutate plapuma prea grea... Elinor căzu într-un fotoliu lângă uşă, ascunzându-şi în mâini faţa scăldată de lacrimi.

Zgomotul uşor pe care-l făcuse, îl deşteptă pe Leon dintr-o aţipire momentană.

— E ea? zise el. Va mai veni? O să mor!... S-o văd în sfârşit! Spune-i că mor! Dar unde a-o găsesc?... Am pierdut-o... pentru totdeauna!...

El se opri. Apoi începu din nou.

— Fiica mea... să mi se aducă... Când mor poate să mi se refuze de a-mi vedea copilul? Biet copil!... Nu-l mai căuta pe tatăl tău! Nu mai ai tată!... El n-a putut să te binecuvânteze măcar în ultimele momente!...

La aceste cuvinte Elinor nu-şi mai putu reţine hohotele de plâns.

Leon tresări, întoarse puţin capul, dar ochii săi ficşi nu deosebeau nimic.

— Ce înseamnă – zise el – acest colţ misterios? Cine e pe această canapea? Eşti tu, tu, iubita mea?... Tu, aceea pe care o caut?... Tu mă laşi la picioarele tale? Te laşi în braţele mele! Dar masca asta... scoate... scoate masca... Ce, vrei iar să fugi? Nu... nu-mi vei scăpa!

În acelaşi timp el se forţă să se ridice.

— Leon, strigă Elinor alergând către pat, Leon opreşte-te!

El o privi cu un aer mirat, nesigur, apoi zise după un moment de tăcere:

— Cât sunt de zdrobit!... Ridică-mi capul!... Ah! Dac-aş putea să dorm...

Atunci medicul, care se deşteptase la strigătul Elinorei, se apropie pentru a-l susţine pe bolnav, dar el se întoarse şi lăsând capul să-i cadă pe sânul Elinorei, fu cuprins de un somn mai liniştit.

Puţin după aceasta, doamna de Gernancé intră îngrijorată de prietena sa. Ea se sculase înainte de a se face ziuă şi: negăsind-o în cameră, alergă spre odaia bolnavului şi se opri în uşă, impresionată de tabloul ce i se oferea înaintea ochilor: Leon rezemat de sânul Elinorei, care sta pe marginea patului, nemişcată, cu capul plecat peste capul amantului său, căznindu-se în zadar să-şi stăpânească lacrimile ce-i şiroiau din ochi.

Doamna de Gernancé se apropie de pat.

— Ce faci aici Elinor? zise dânsa încet. Ce imprudenţă!...

— Lasă-mă, îi răspunse prietena sa. Nimic nu mă va smulge de lângă pat, până ce nefericitul acesta nu va fi scăpat sau... Să se ştie că-l iubesc şi că sunt a lui, asta ar fi pedeapsa ce mi se cuvine pentru greşeala mea. Ah! Să-l văd scăpat, ce-mi pasă de rest?

Teama de a-l deştepta pe bolnav le făcu să tacă, şi somnul lui Leon continuă tot atât de calm şi de adânc.

El dormise câteva ceasuri, când întredeschizând ochii, privirea lui căzu asupra Elinorei care căuta să-i pună capul binişor pe pernă. El închise ochii şi îi deschise iar.

— Unde sunt? zise cu o voce slabă, şi văzându-se în braţele unei femei, care nu părea să fie o simplă infirmieră, făcu o mişcare pentru a o ajuta să se uşureze de sarcina corpului său. Ochii săi, în care nu se mai citea rătăcirea, ci mirarea şi îndoiala, urmăriră pe Elinor până după perdeaua unde căuta să se ascundă.

— Visez oare? zise el, sforţându-se. Această figură, am mai văzut-o. Ah! Doamnă să cred...

— Mă recunoşti? zise ea cu groază şi roşindu-se peste măsură.

— V-am mai văzut o dată cred, la doamna B., dar o singură dată e de ajuns pentru a-mi aduce aminte totdeauna! Şi marii săi ochi languroşi o priveau fix.

— Tăcere! Tăcere! Nu vorbi nimic... ţi s-a ordonat liniştea cea mai adâncă. Taci, nu te mai gândi la nimic, speră şi dormi!

Doctorul, care sosi curând, spuse că acest lung somn dăduse cele mai bune rezultate, iar dacă febra nu se va mai întoarce în noaptea următoare, bolnavul putea fi considerat ca salvat.

Pe când medicul vorbea, Elinor, de abia respirând, simţea în inimă cuvintele mângâietoare, bucuria pe care n-o mai putea stăpâni, readucându-i pe obrajii umezi şi păliţi o culoare fragedă.

Când sosi seara, nimic n-o putu împiedica de a se instala într-un colţ al camerei lui Leon, pentru a aştepta mult temutul acces. Acesta nu se ivi, noaptea trecu cu bine şi a doua zi, doctorul declară că nu mai era niciun pericol, dar crezu de datoria sa, să o prevină pe doamna de Rosélis, că va fi o convalescenţă lungă, şi că ar fi un real pericol să se transporte bolnavul înainte de închiderea rănii.

Elinor, forţându-se să arate doar o vie compătimire, palpită de bucurie la gândul că în tot timpul ăsta, într-o intimitate dulce, ea nu se va ocupa decât de Leon şi îl va face fericit după ce îi redase viaţa.

În curând, el putu să-şi exprime recunoştinţa plăcutei sale gazde, pe care îşi închipuia că o mai văzuse doar o singură dată. dar a cărei frumuseţe, bunătate şi simţire i se întipăriseră în minte.

Cele două prietene şedeau mai tot timpul lângă bolnav, îl distrau, ascultau muzică, era ca şi Bayard îngrijit de cele două surori, dar chiar mai bine. Elinor atentă, îi ghicea şi-i îndeplinea orice dorinţă. Ştia totdeauna să găsească o

vorbă bună şi îl înconjura cu mii de mici îngrijiri, a căror binefacere o simţi, fără să le bagi de seamă.

Atunci Leon le povesti, cum grav rănit în Spania, într-o bătălie sângeroasă şi rămas pe câmpul de luptă, o femeie înduioşată de tinereţea lui îl scăpase de la o moarte sigură, luându-l la dânsa şi dându-i cele mai călduroase îngrijiri.

Începuse să se întremeze, când o trupă de soldaţi spanioli, îl sili s-o părăsească repede pe binefăcătoarea sa, pentru a nu le cădea în mâini.

Sosind la Bayona, după ce trecuse prin mii de pericole, nerăbdarea nedându-i pace să aştepte o vindecare deplină, plecase mai departe şi oboseala drumului cauzase accidentul căruia îi datora o ospitalitate atât de generoasă.

Aceasta fu povestirea lui şi Elinor înţelese atunci lunga nesiguranţă care domnise peste soarta sa.

CAPITOLUL X

În acest timp micuţa Leonia, era singura în drept să se plângă de sosirea acestui nou oaspete. Ea era îndepărtată cu grijă de camera bolnavului unde veselia sa ar fi fost prea zgomotoasă.

Elinor simţea un fel de ruşine să i-o arate lui Leon, fiindu-i frică ca el să nu ghicească cât îl iubea. Dar copila obişnuită să nu se dezlipească de lângă dânsa, o căuta mereu.

Într-o zi, Leonia, găsind uşa camerei bolnavului întredeschisă, o împinse binişor şi băgă înăuntru drăgălaşul său cap. Privirea ei îngrijorată şi curioasă; se fixă asupra acestui străin pe care nu-l mai văzuse. Leon o văzu şi scoase un strigăt de mirare:

— A cui este copilul ăsta drăguţ?

Fata fugi, dar mama sa, cu inima bătând, cu roşeaţa ruşinii pe frunte, o chemă, şi luând-o în braţe, o puse pe genunchii lui Leon.

În prada amintirilor şi a presimţirilor necunoscute, el o privea cu dragoste, o acoperea de sărutări şi întrebă, cu o voce mişcată, ce vârstă are.

Elinor încurcată, crezându-se descoperită îi dădu un an mai mult.

— Aş fi crezut-o mai mică, zise Leon suspinând şi căzând pe gânduri.

Copilul uitându-şi frica, nu mai voia să se dea jos de pe genunchii noului său prieten, iar el nu se putea decide să-o depărteze.

— Trebuie totuşi să vă despart, zise Elinor zâmbind, căci emoţia în care te văd, mă face să regret că ţi-am adus-o.

— Ah! Dac-aţi şti doamnă tot ce-mi aminteşte!

— Da. Bănuind că eşti chiar dumneata eroul unei întâmplări pe care ne-ai povestit-o la doamna de B., aş putea să ghicesc.

— Da, eu sunt acel care înşelat de aceea care părea că mă alesese, credincios totuşi amintirii sale, plâng umbra ei, urmăresc o himeră zadarnică... cu care n-am putut muri şi nu mai pot trăi fericit.

Elinor de-abia îşi mai ţinea plânsul.

— Aşadar o iubeşti încă!

— Nu ştiu dacă o mai iubesc sau dacă sunt atât de slab pentru a o mai iubi, dar vorbele ei, momentele pe care le-am petrecut lângă dânsa, graţiile şi chiar capriciile ei, totul mi-a rămas întipărit în minte... Ea mi-a veştejit sufletul, mi-a întunecat viaţa!

— Ah – zise Elinor cu-un accent înduioşat – atâta credinţă merită să fie răsplătită! Cred că într-o zi, mişcată şi supusă la rândul ei, va veni să-şi repare greşeala şi să-şi ceară iertare.

— Niciodată... De trei ori această femeie orgolioasă, nesimţitoare, nu s-a ostenit să-mi scrie un cuvânt de amintire. Cu siguranţă că s-a întors în India, în America, cine ştie unde! Ea triumfă acuma şi îşi râde de prostia mea... Ah! Vreau s-o uit... De câtva timp simt chiar că îmi va fi cu putinţă, şi poate – adăugă el cu un ton mişcat – o voi uita mai curând decât îmi închipui!

— O vei uita, Leon!

Aceste cuvinte fură spuse cu un ton de mustrare atât de dulce, încât Leon se uită la dânsa. Ochii săi erau umezi.

— Ah! Doamnă… reluă el după un moment de tăcere, cât mi-e de preţioasă atenţia dumitale!… De ce nu are ea sufletul, simţirea dumitale vibrândă… Aş fi fericit acum… Fiica mea, poate drăguţă ca a dumitale, ar fi pe genunchii mei.

Şi ridicând spre Elinor ochii săi plini de visare, şopti:

— Mama ei, lângă mine, înduioşată şi ea…

— Amintirile şi emoţiile acestea nu-ţi fac niciun bine, zise Elinor tremurândă şi luând copilul – trebuie să te despart de ea…

— Iertaţi-mă, doamnă, că am visat o clipă… De ce vreţi să mă deşteptaţi atât de iute?…

Fără a mai îndrăzni să-l asculte, Elinor fugi cu fetiţa şi se duse să-i spună totul doamnei de Gernancé.

Din acel moment micuţa Leonia şedea mereu cu mama sa lângă convalescent, iar el o chema mereu şi începuse s-o iubească cu pasiune.

Copila îi zicea „prietene” şi îi făcea mii de drăgălăşenii…

Leon era din ce în ce mai trist şi mai visător.

În vremea aceasta sănătatea îi revenea văzând cu ochii; rana mergea bine, timpul care trecea atât de repede în momentele fericite adusese iarna cu luna decembrie.

Doamna de Gernancé, care vorbea mereu de plecare, declară că nu va mai putea să stea, şi Leon cu vocea schimbată de sforţarea vizibilă pe care o făcea, îi ceru voie s-o însoţească.

Mirată de această hotărâre subită, doamna de Rosélis voi să-l oprească.

— Ah doamnă, zise el repede, lăsaţi-mă să plec; am gustat prea mult din această fericire periculoasă pentru mine; lăsaţi-mă să fug de dumneavoastră, de acest copil, şi de îngrijirile dumneavoastră fermecătoare şi de aceste zile prea scurte, lăsaţi-mă să mă cufund în singurătatea care trebuie să fie pentru totdeauna soarta mea.

— Dar trebuie să-l întrebăm pe doctor, dacă nu e niciun pericol…

— Sunt pericole de care nici doctorul şi toată arta lui nu mă pot feri… Soarta mea este să fug de tot ce este plăcut, de tot ce poate să lege şi să placă!… Cu cât voi pleca mai repede cu atât mai bine!

— Ei bine draga mea – zise Elinor întorcându-se înspre prietena sa – îţi încredinţez pe cavalerul meu rănit dar să ştii că porţi răspunderea lui.

Leon, puţin cam surprins că era lăsat să plece atât de repede, ieşi pentru a da ordine relativ la plecare.

Elinor îl urmărea cu ochii surâzând.

— Îmi vei explica – zise doamna de Gernancé care se uita la dânsa cu necaz – poţi să-mi explici ce înseamnă acest nou capriciu? Această nouă comedie? Nu vezi că el fuge de dumneata, de frică să nu te iubească? Ce mai aştepţi pentru a-i mărturisi adevărul, pentru a pune capăt unei nebunii, care durează de atâta timp? Simţi plăcere să-l torturezi iarăşi!

— Ah! Draga mea, cât e de plăcut să fii propria-ţi rivală, să simţi că-i placi de două ori, sub două forme diferite! îmi e credincios până şi în necredinţa lui. Tot delicat, plin de cinste, fuge de mine pentru a nu mă trăda, m-a iubit mereu, nu mă iubeşte decât pe mine; cât sunt de fericită!

— Dar bietul Leon, când vrei să te ocupi şi de fericirea lui? Spune-i cine eşti Elinor şi să plecăm împreună la Paris, unde veţi desăvârşi o legătură, care, sper că nu mai are nimic îngrozitor pentru dumneata.

— Nu, planul meu e făcut, pleacă tu cu el, eu nu voi întârzia să vă urmez.

— Elinor… Elinor! Iar romane, iar fantezie!

— Draga mea, încă o singură dată, va fi ultima, ţi-o jur!

Leon intră în acest moment. Era mişcat, agitat. Toate preparativele de plecare erau gata.

Doamna de Gernancé, nemulţumită de prietena sa, dar silită să-i cedeze, se duse să dea ordine pentru plecare, în momentul despărţirii curajul le lipsi însă la toţi. Elinor, plângând, îl încredinţă doamnei de Gernancé, pe bolnav, iar

aceasta îi promise că îl va ţine în casa ei şi va continua să-l îngrijească.

Leon, galben, serios, stătea în picioare lângă trăsură, dând expresie recunoştinţei sale cu tonul unui sentiment foarte viu. După un timp se îndepărtă, apoi reveni la mica Leonia care ţipa văzând că-i pleacă prietenul.

Doamna de Gernancé se apropie de Elinor:

— E încă timp, îi zise ea încet.

Un moment ezitantă, doamna de Rosélis răspunse apoi;

— Nu, n-am decât un mijloc de a face această grea mărturisire.

Atunci, târând după dânsa pe Leon, doamna de Gernancé se urcă cu el în trăsură, care plecă imediat şi dispăru la orizont.

CAPITOLUL XI

Recăpătându-şi liniştea, Elinor simţi că i-a devenit nesuferită această situaţie. Numai fericirea pe care o simţise deja, putea să-i satisfacă inima de acum înainte. Aşa că nu mai avu alt gând, decât să-şi reîntâlnească prietena şi pe acel pe care-l privea, de acum înainte, ca pe soţul său.

Opt zile după plecarea lor, ea sosi în ascuns la Paris cu fiica sa. Doamna de Gernancé ştia singură de această sosire. După o lungă convorbire, în care Elinor îi expuse modul tot cam romantic, în care se gândea să se facă cunoscută lui Leon, obţinu de la amica sa să fie ajutată în această întreprindere care o fermeca şi amândouă se despărţiră, după ce stabiliseră ceea ce trebuiau să facă.

Balurile la Operă reîncepură şi doamna de Gernancé îl rugă într-o seară pe Leon să o însoţească la bal. El refuză la început cu o vehemenţă la care ea nu se aştepta. Acest loc, în care avusese slăbiciunea să se lase încurcat într-o aventură care avea să influenţeze asupra restului vieţii sale, îi devenise odios şi îşi promisese că nu va mai pune niciodată piciorul acolo.

Doamna de Gernancé insistă, rugându-l s-o însoţească numai până când îl va găsi pe un domn pe care voia să-l

întâlnească. Leon, neputând refuza nimic amicei doamnei de Rosélis, consimţi în sfârşit şi porniră.

Intrând în sală Leon simţi o emoţie vie, mii de amintiri îi năvăliră în suflet.

Doamna de Gernancé se plimbă puţin cu el, apoi dintr-odată, prefăcându-se că a găsit pe cel ce căuta, îl lăsă singur zicându-i bună seara.

De abia făcuse câţiva paşi, când o voce care cu tot accentul prefăcut îl făcu să tresară, zise lângă el:

— A, te-am prins necredinciosule: nu mă mai cauţi pe mine la balul Operei?

El se întoarse şi văzu lângă dânsul, pe cine? Necunoscuta lui în persoană!

Dominoul alb, masca, până şi broşa de diamante care ţinea centura şi pe care o observase altădată, totul era la fel!

— Ea este! strigă el, apucând-o cu violenţă de braţ, pe care-l trecu după al său. Cum? Te regăsesc! Te văd, te ţin de mână! Prin ce minune neînţeleasă?

— De ce te miri atât? Cunoşti talentul meu pentru minuni!

— Într-adevăr e tot ce-am cunoscut din tine!

— Trecutul nu e nimic, vei mai vedea şi alte lucruri. Iată-te căzut din nou în puterea mea, trebuie să te aştepţi la întâmplările cele mai extraordinare. Soarta ta e hotărâtă... destinul tău se va împlini.

Pe măsură ce vorbea, supărarea înlocuise în Leon primul sentiment de bucurie pe care-l avusese, văzând-o. Acest ton uşor imperios când avea de reparat o tăcere de trei ani, îl jignea grozav. Toate gândurile defavorabile pentru dânsa, ce le hrănise în tot timpul ăsta, îi reveneau în minte.

El se opri.

— Ei bine, doamnă, ce mai vrei de la mine? Ce scenă nouă pregăteşti? Ce noi planuri de a mă deznădăjdui mai mult?

— Cum se poate schimba cineva în trei ani! Dumneata eşti acel Leon drăgăstos, dulce, stăruitor, care chiar în acest loc îmi jurai cu înflăcărare credinţă şi supunere completă?

— Şi dacă m-am schimbat, pe cine trebuie să învinuiesc? Nu eşti dumneata aceea care ai respins credinţa şi ai întrebuinţat pentru a mă seduce cele mai puternice farmece pentru inima unui bărbat. M-ai înşelat, m-ai respins fără remuşcări şi fără milă! Nu eşti dumneata, cea care mulţumită că m-ai făcut să cunosc toate fericirile, mi le-ai răpit şi mă laşi de trei ani pradă regretelor şi uitării?

— Leon eşti prea sever. Iată-mă lângă dumneata, vin să repar răul pe care ţi l-am făcut şi să-ţi redau fericirea pierdută.

— Ce încredere să mai am în vorbele dumitale? Poate într-un moment vei dispărea din ochii mei, fără să laşi altă urmă decât răni ce mi-ai făcut, poate că pregăteşti o nouă înşelăciune…

Ea îl întrerupse cu un accent mişcat.

— Nu, nu vor mai fi nici înşelăciuni, nici secrete… Ah! Leon, am suferit şi eu! Dar să uităm nebuniile. Cunoaşte… primeşte în sfârşit pe soţia ta.

— N-ai voit să fii…

— Am greşit, într-adevăr! Dar acum vin să te redau iubirii tale…

— Ai dispreţuit iubirea curată, durabilă pe care ţi-o oferea inima mea… Prin ce capriciu vii s-o ceri acum? Eşti sigură că o vei găsi? Trebuia să nutresc mereu o pasiune smintită pentru o fiinţă nevăzută care m-a părăsit? Ce te face să crezi că sunt acelaşi, că la rândul meu nu voi respinge o legătură care îţi era odioasă… că nu mi-e dragă şi mie libertatea? Pe mine nu m-ar costa atât de scump ca pe dumneata!

Aceste vorbe teribile o loviră pe Elinor până în fundul inimii. Speranţele şi veselia cu care venise la bal se risipiră.

Era umilită, pătrunsă de dreptatea acestor mustrări; curajul şi puterile o părăsiră.

Leon văzu că de abia se mai ţinea pe picioare şi ducând-o pe o canapea mai ferită se aşează lângă dânsa. Lacrimile veniră în sfârşit să-i uşureze povara pe care o simţea.

— Ah! Iartă-mă, zise Leon atins de această durere adevărată, iartă-mă că nu te pot înţelege. Cât regret cruzimea mea! Dar după atâtea dovezi de indiferenţă, mă puteam aştepta să fii atât de simţitoare?

În acelaşi timp o rugă să-şi scoată masca şi să-i dea voie s-o conducă acasă. Un moment fu ispitită să primească, şi să-i arate figura care l-ar fi dezarmat numaidecât, dar teama de o scenă care ar fi atras toate privirile şi dorinţa de a face o nouă încercare o opriră. Ea îşi ridică gluga pe cap şi schimbându-şi vocea mai mult ca oricând:

— Nu, zise dânsa cu tristeţe, să vii cu mine? Ora e prea puţin convenabilă şi m-ai învăţat să fiu prudentă. Să-mi scot masca? De ce s-o cunoşti pe aceea pe care n-o mai poţi iubi? Ştiu cauza răcelii tale, ştiu unde ţi-ai petrecut convalescenţa şi ce mâini te-au îngrijit!

— Ei bine doamnă, trebuie să ştii că recunoştinţa mea n-ar putea fi mai mare, admiraţia mea mai vie, pentru altcineva. Nu caut să mă apăr. Timp de trei luni, într-o intimitate fericita cu o femeie la care frumuseţea e ultima dintre calităţi, o femeie simţitoare cu mine, care îmbină modestia cu acea duioasă bunătate ce o înfrumuseţează atât de mult, cum n-aş fi apreciat calităţile ei? Cum să nu-i păstrez veşnic amintirea?

Elinor îl asculta cu o nespusă bucurie şi simţind că dacă ar sta un moment mai mult s-ar trăda, se sculă şi zise:

— Fii fericit! Fericirea dumitale va fi şi a mea. Nu-ţi voi mai vorbi de mine. Nu-ţi mai cer nimic, eşti liber. Dar poate că doreşti să-ţi vezi copila?

— Ah! Dacă doresc? Te mai îndoieşti!

— Ei bine, vino mâine la masă la mine şi o vei vedea.

Atunci ea îi dădu adresa fără să-şi spună numele.

— Servitorii mei vor fi preveniţi, te vor lăsa să intri.

Ea plecă foarte supărată de ceea ce se întâmplase.

— Ce ar fi fost! îşi zicea ea cu groază. Ce ar fi fost dacă întâmplarea nu mi-ar fi dat prilejul de a obţine sub o altă formă respectul şi dragostea sa?

CAPITOLUL XII

D
in parte-i Leon petrecu noaptea într-o extremă agitaţie.

O regăsise în sfârşit pe ea, obiectul atâtor suferinţe şi regrete! O va cunoaşte, îşi va vedea copila... Desigur că va fi soţ, va fi tată... Aceste calităţi atât de scumpe le va obţine în sfârşit!

Şi totuşi, amintirea doamnei de Rosélis, venea să se aşeze alături de necunoscută şi comparaţia nu era în favoarea acesteia din urmă.

Căci ce femeie putea să egaleze în ochii săi pe Elinor!

Exact la întâlnire a doua zi, se duse la ora indicată, şi prima fiinţă pe care o văzu fu negrul care-i amintea atâtea lucruri.

Acesta îl conduse prin mai multe apartamente până la o uşă pe care o deschise anunţându-l pe domnul de Preval.

Leon intră şi se trezi într-o cameră de culcare care-i aminti îndată pe aceea pe care n-o uitase, cu toate că trecuseră trei ani. Pe o canapea stătea o femeie în aceeaşi atitudine; îmbrăcată la fel, completa iluzia. Un copil era pe genunchii săi.

La apropierea lui Leon ea se întoarse.

— Ce văd, strigă el. Elinor! Să fie posibilă atâta fericire! Ah! Te rog sfârşeşte acest joc sau mor sub ochii tăi!

În acelaşi timp, mica Leonia alergă să i se arunce în braţe, şi arătându-i jumătatea inelului atârnată de gâtul ei, îi zise cu o graţie copilărească:

— Amice Leon, vrei să-mi faci inelul la loc?

El le privi pe amândouă şi dând un ţipăt cuprins de uimire, de fericire, fu obligat să stea jos repetând cu o voce slabă:

— Elinor... Fetiţa mea!

Elinor venise lângă el; el îi trecu o mână pe după mijloc, cu cealaltă ţinea copilul pe genunchi: se priveau, lacrimile le curgeau şiroaie în acelaşi timp, se amestecau şi nu găseau cuvinte să spună ce simţeau.

În sfârşit Elinor zise:

— Da, iat-o pe fiica ta! Şi pe necunoscuta ta amantă, prietena care sub atâtea forme diferite s-a ocupat mereu de tine, şi care nu mai vrea să fie de acum înainte decât soţia ta.

Iartă-mă pentru încercările la care te-am supus, iartă-mi vinovata imprudenţă de care am suferit atâta amândoi. A fost prima... va fi ultima... Necunoscuta, mândră şi nesocotită, a primit aseară la bal o lecţie pe care n-o va mai uita soţia ta.

— Ah! Iartă-mă şi tu pe mine, zise Leon. Iubita mea, copilul meu, scumpele odoare ale atâtor griji şi regrete, cum va şti inima mea să repare aceşti trei ani furaţi din dragostea mea!

Doamna de Gernancé sosi în acel moment pentru a împărţi cu ei bucuria. Dar veşnic cuminte şi cu judecată, ea zise prietenei sale:

— Cred că recunoşti Elinor, că dacă nu te depărtai de la datorie şi de legile sociale, ai fi ajuns mai repede la acest scop fericit şi ai fi economisit trei ani de supărări.

— Să nu mai vorbim de asta, zise doamna de Rosélis, să nu mai vorbim niciodată. Sunt convinsă acum, că numai în paguba fericirii sale o femeie se poate îndepărta de la legile severe impuse sexului său.

SFÂRŞIT